

משקאות קלים (צילום: עמית שעל)

מלכודת הסוכר של החרדים: ביטול המס יפגע בבריאותם

המס על הסוכר נועד לטפל בבעיה אמיתית ודחופה: מגפת ההשמנה והסוכרת בישראל אשר פוגעת בחרדים יותר מאשר באוכלוסיות אחרות. על הפוליטיקאים החרדיים לעצור רגע לפני שהם שועטים לבטל את המס שעשוי להציל מאות אנשים

שלמה טייטלבוים 06:30, 08.11.22

תגיות: [סוכרת](#) [שתייה ממותקת](#) [חרדים](#) [כלים חד פעמיים](#) [השמנה](#) [סוכר](#)

הפוליטיקאים החרדיים נחושים לבטל את [המס על כלים חד-פעמיים](#) ואת מס השתייה הממותקת שהממשלה היוצאת הטילה. הם גם רתמו את בנימין נתניהו שהתחייב במהלך הקמפיין לבטל אותו ואמר "תענוג לבטל את המס הזה". בשלב זה הלשכות של הח"כים החרדיים אריה דרעי ומשה גפני מוסרות כי לא תהיה אבחנה בין מס החד-פעמי (חד"פ) לבין המס על שתייה מתוקה. את הדיונים בנוגע לבריאות הציבור ולמלחמה בסוכרת הם יסכימו לקיים רק אחרי שהמס יבוטל. אך ההתעקשות הזו היא שגיאה, הפוליטיקאים נפלו קרבן לקמפיין בחירות שהם עצמם לא האמינו בו.

זה נכון שמבין כל פעולות הממשלה היוצאת, הפעולות שזכורות הן הטלת המס על החד-פעמי ועל המשקאות הממותקים. [המסים הללו הפכו להיות סמלים](#), הצד התומך בממשלת השינוי ראה בצעדים הללו "רגע חריג של שפיות ממשלתית, של הצטרפות לנהוג במדינות המפותחות". והצד המתנגד לממשלת השינוי בכלל, והחרדים בפרט, ראו בצעד זה "רדיפה מכוונת של ליברמן בכדי להעשיר את קופת המדינה".

[רק מה שמעניין - הצטרפו לערוץ כלכליסט בטלגרם](#)

הסמלים הללו טופחו באופן מתוחכם על ידי מפלגות האופוזיציה, ובמיוחד מפלגת ש"ס, שהתמקדה בקמפיין "יוקר מחיה", ומסים אלו היו הסמלים המובילים של הקמפיין. לסמלים יש כוח גדול, כפי שש"ס הוכיחה בקלפי. מטבע הדברים, הסמלים נוטים להסתיר את העובדות המלאות, אך זה חלק ממשחק הבחירות הדמוקרטי. כך לדוגמה, הקמפיין של האופוזיציה הצליח לדחוק את העובדה שממשלת השינוי העניקה נקודות זיכוי להורים לילדים בהיקף שמגיע ל-2.1 מיליארד שקל בשנה, יותר מפי 2 מהכנסות המסים מסוכר וחד"פ. בנוסף, ההכנסות משני מקורות מס אלה יחד צפויות להסתכם בסוף שנת 2022 (כך לפי הערכת האוצר האחרונה מאוגוסט) בקצת יותר ממיליארד שקל. מדובר בפחות מ-0.25% מכלל ההכנסות ממסים, ובפחות מ-1% מההכנסות ממע"מ.

ביום שאחרי הבחירות, פוליטיקאי אחראי צריך לחזור למשרדו ולהיזכר מה הוא אמר לצורך הקמפיין ומה הוא אמר ברצינות גמורה. המסר המרכזי: שהממשלה הקודמת לא טיפלה מספיק ב"יוקר המחיה" - עבר לבוחרים, ובהצלחה. אבל כעת אסור לפוליטיקאי להשתכנע מהמסרים החד-משמעיים שהוא עצמו מעולם לא האמין בהם, והם אינם אלא תוצר של עבודה מאומצת של אנשי פרסום וקריאייטיב. בזמן אמת, הפוליטיקאים החרדים הבינו כי המס על הסוכר נועד לטפל בבעיה אמיתית ודחופה, והמלחמה שלהם במס הסוכר היתה נמוכה בהרבה מהמלחמה שלהם במס החד-פעמי. הם התמקדו בעיקר בשאלת המיסוי על משקאות הדיאט, והחרגת מיץ הענבים לקידוש.

היתרון המרכזי שיהיה לממשלה המסתמנת, הוא יציבות שלטונית, והיתרון המרכזי של יציבות שלטונית הוא שניתן לקבל החלטות בשיקול דעת ולא באופן פופוליסטי. המס על הסוכר, הוא מס להכוונת התנהגות, מדובר באמצעי קיצוני מאוד, שיש לנקוט בו במדינה ליברלית רק במקרים חריגים. אך המשקאות הממותקים הם אחד מהמקרים החריגים הללו, שכן הם מוצר שאין בו תועלת תזונתית, ובכך הוא שונה מהותית ממאכלים אחרים כמו בשר או אפילו פחמימות אחרות. בנוסף, מגפת ההשמנה ומחלת הסוכרת בישראל הגיעה לנקודת זמן שבה יש צורך בטיפול דחוף ומיידי, או בניסוח הלכתי, כזה שאולי יישמע לאוזניהם של החרדים, מדובר בפיקוח נפש של ממש.

בניתוח שערכו פרופ' אלכס וינרב ואלון סלע ממרכז טאוב, נמצא כי שיעור התמותה במדינת ישראל מסוכרת הוא מהגבוהים במדינות המפותחות - במקום ה-36 מתוך 37 מדינות לגברים, ובמקום ה-35 לנשים. בכל שנה מתים 50 גברים לכל 100 אלף גברים, ו-36.5 נשים לכל 100 אלף נשים. וינרב וסלע חישבו כי אם ישראל תשפר את הטיפול בסוכרת ונגיע לשיעור המתים של מדינה מפותחת חצינית, נחסוך כמעט 3,400 מקרי מוות מדי שנה. שיפור אל מדינה הנמצאת במקום הרביעי מלמטה בשיעורי התמותה, נחסוך 4,400 מקרי מוות בשנה.

חשוב להדגיש, כי כשעושים את הבדיקה הזו על שורה ארוכה של מחלות וסיבות מוות, נמצא כי המקום שבו ישראל יכולה להשתפר באופן המשמעותי ביותר, הוא דווקא במחלת הסוכרת. במחלות אחרות, כמו סרטן ומחלות לב, מצבה של ישראל טוב יחסית.

אך מעבר למקרי המוות [הנגרמים בשל מחלת הסוכרת](#), ישראל היא גם שיאנית העולם בכריתת גפיים תחתונות אצל מבוגרים כתוצאה מסוכרת. אנו מגיעים ל-17.6 כריתות למאה אלף איש. כמעט פי 3 מהמוצע ב-OECD. לפי נתוני משרד הבריאות מדובר על כ-5,000 קטיעות בקרב חולים בגיל 21 ומעלה, מתוכם כ-1,600 עברו קטיעות חוזרות. מרבית הקטיעות מבוצעות בחולים בגילאי העבודה.

כדאי לשים לב להתפלגות של מחלת הסוכרת באוכלוסייה. לפי רישום הסוכרת הלאומי, היו בישראל ב-2019 550 אלף חולי סוכרת, שהם 6.5% מהאוכלוסייה. בקרב אנשים מעל גיל 21 השיעור מגיע ל-10%, ובקרב בני 65+ שיעור חולי הסוכרת עומד על 31%. אך ההתפלגות אינה זהה בכל שכבות האוכלוסייה. ככל שהמעמד החברתי-כלכלי נמוך יותר כך יש יותר חולי סוכרת, והדבר הזה נכון בכל שכבות הגיל. באופן לא מפתיע, הסוכרת אצל חרדים גבוהה מהמוצע בשאר האוכלוסייה, ובקבוצת הגיל של 45-54, הפער מגיע לפי 1.6 לעומת מי שאינו חרדי. אצל הערבים המצב חמור יותר, ויש פער של פי 3 בשכבת הגיל 54-

35. המצב החמור ביותר הוא באוכלוסייה הבדואית שם נרשם פער של פי 3.4 בהסתברות לחלות בסוכרת לעומת האוכלוסייה היהודית בקבוצת גיל 45-54.

כשמסתכלים לנתוני הסוכרת בעיניים, ומגלים כי היא מכה בעיקר בחלשים ובחרדים, וכי היא מביאה לנזק רפואי דרמטי ואף למוות, דומה שעל הפוליטיקאים החרדים לעצור רגע לפני שהם שועטים לבטל את המס. הם צודקים כי המאבק בסוכרת לא מתחיל ונגמר במיסוי משקאות ממותקים, אך זו לא סיבה לבטל את צעד המיסוי שעשוי להועיל להצלת עשרות ומאות נשים וגברים.

סגור

